

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (реєстр. № 5648 від 10.06.2021), внесений народними депутатами України Підласою Р. А., Наталухою Д. А. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроект направлено на приведення національного законодавства у сфері державної допомоги до правил контролю і моніторингу державної допомоги законодавства Європейського Союзу, його удосконалення, а також для забезпечення дотримання вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) суб'єктами законодавчої ініціативи під час розроблення законопроектів, проектів інших актів, які передбачають надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів у будь-якій формі.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Законопроект не впливає на надходження та витрати державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Законопроект не впливає на надходження та витрати державного бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових бюджетних коштів.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Вимогами частини четвертої статті 35 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) встановлено, що у разі, якщо бюджетний запит передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок державного бюджету у будь-якій формі, головні розпорядники бюджетних коштів додають до бюджетного запиту копію рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги, прийнятого за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу або справи про державну допомогу відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», або письмово повідомляють про їх звільнення від обов'язку повідомлення про нову державну

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000A2FE2E00D1248B00

Підписувач Улютін Денис Валерійович

Дійсний з 10.11.2020 12:52:22 по 10.11.2022 12:52:22

Міністерство фінансів України

24010-12-3/20288 від 29.06.2021

допомогу з посиланням на положення Закону та нормативно-правові акти, якими встановлено відповідні умови для звільнення.

Разом з тим законопроектом передбачається, що рішення за результатами розгляду повідомлення про державну допомогу та справи про державну допомогу приймають Уповноважений орган/органи Уповноваженого органу (частина шоста статті 10 та частина десята статті 11 законопроекту).

До органів Уповноваженого органу належать адміністративна колегія (колегії) Антимонопольного комітету України, державні уповноважені Антимонопольного комітету (пункт 14 частини першої статті 1 законопроекту).

Реалізація зазначених положень законопроекту потребуватиме внесення змін до частини четвертої статті 35 Кодексу, водночас відповідних змін до Кодексу одночасно з законопроектом не пропонується.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

1) положеннями пункту 21 частини першої статті 1 законопроекту запропоновано визначення суб'єкта господарювання, до якого відноситься, зокрема, юридична особа незалежно від її форми власності, організаційно-правової форми та джерел фінансування, яка здійснює економічну діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Водночас до таких суб'єктів можуть бути віднесені бюджетні установи. Проте згідно з частиною першою статті 2 Бюджетного кодексу України бюджетні установи є неприбутковими установами та утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету (пункт 12). Отже, вказане положення потребує доопрацювання;

2) відповідно до статей 89 – 91 Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з місцевих бюджетів, належать видатки на місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, фінансову підтримку місцевих осередків всеукраїнських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості і спортивних споруд місцевого значення, заповідникам, філармоніям, театрам, молодіжним центрам, громадським об'єднанням ветеранів тощо.

Зазначені сфери є соціально-значущими в регіональній політиці. Тому з метою уникнення напруження під час фінансового забезпечення соціальних галузей за рахунок коштів місцевих бюджетів, додаткового роз'яснення норм законопроекту пропонуємо частину другу статті 3 законопроекту викласти в такій редакції:

«Дія цього Закону не поширюється на підтримку суб'єктів господарювання у сфері сільського господарства, виробництва зброї і військового спорядження для потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби

спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також на підтримку суб'єктів господарювання, яка стосується реалізації місцевих (регіональних) програм відповідно до норм Бюджетного кодексу України»;

3) у підпунктах 3, 4 частини третьої статті 3 законопроекту зазначається, що рівень компенсації витрат, понесених у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу, визначається «з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за надання таких послуг». Виходячи з такої редакції положень є незрозумілим, який рівень прибутку буде вважатись обґрунтованим та яким може бути його максимальний рівень, оскільки від його розміру залежатиме розмір компенсації витрат, понесених у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу;

4) положенням пункту 6 статті 4 законопроекту пропонується до форм державної допомоги віднести державну допомогу у формі зменшення фінансових зобов'язань суб'єктів господарювання перед державним бюджетом.

Вказана норма має загальний характер, не містить чіткої конкретизації та потребує відповідного уточнення;

5) пунктом 10 статті 4 законопроекту до форм державної допомоги пропонується віднести втрату доходів державних та/чи місцевих бюджетів, що не узгоджується з визначенням терміну державної допомоги, запропонованого у пункті 3 статті 1 законопроекту;

6) положенням пункту 11 статті 4 законопроекту пропонується до форм державної допомоги віднести також державну допомогу в інших формах, що має ризиком неоднозначності трактування зазначеного положення;

7) підпунктом 2 частини першої статті 6 законопроекту визначається одна із цілей державної допомоги, надання її на яку може бути підставою для визнання державної допомоги допустимою, а саме: «сприяння виконанню важливого проекту задля спільного інтересу сторін Угоди про асоціацію або для виправлення значних порушень нормальної роботи в економіці України».

Зазначене формулювання містить оціночні поняття – «важливий проект...» та «значні порушення нормальної роботи ...».

З метою однозначного розуміння зазначеної цілі надання державної допомоги для можливості визнання її допустимою, вважаємо за необхідне доповнити статтю 1 законопроекту визначенням зазначених термінів;

8) частиною першою статті 7 законопроекту передбачається встановити, що уповноважений орган може встановлювати звільнення від обов'язку повідомлення про державну допомогу, зокрема для окремих цілей державної політики.

Пропонуємо статтю 7 законопроекту доповнити критеріями, за якими визначатиметься звільнення від обов'язку повідомлення уповноваженого органу

про державну допомогу, або зазначити, що такі критерії встановлюються Кабінетом Міністрів України;

9) частиною сьомою статті 11 законопроекту передбачається, що уповноважений орган/орган Уповноваженого органу своїм рішенням може накласти штраф на суб'єктів господарювання в межах 1 відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф, у разі неподання інформації на вимогу Уповноваженого органу/органу Уповноваженого органу, або подання недостовірної інформації або інформації в неповному обсязі. За кожен день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу. Розмір пені не може перевищувати розміру штрафу, накладеного відповідним рішенням Уповноваженого органу/органу Уповноваженого органу.

Разом з тим встановлення такої відповідальності не передбачається Кодексом України про адміністративні правопорушення, що потребує відповідного врегулювання;

10) частиною дев'ятою статті 11 законопроекту передбачається, що Уповноважений орган/орган Уповноваженого органу приймає рішення за результатами розгляду справи протягом 6 місяців з дати прийняття рішення про початок розгляду справи. Уповноважений орган/орган Уповноваженого органу може прийняти рішення про продовження цього строку не більше, ніж на 6 місяців у разі наявності обґрунтованих підстав.

Вказані терміни продовження прийняття рішення вважаємо занадто великими. Пропонуємо у цьому пункті слова «не більше, ніж на 6 місяців» замінити словами «не більше, ніж на 2 місяці»;

11) частинами першою та другою статті 15 законопроекту передбачається, що уповноважений орган приймає рішення про повернення незаконної або неналежно використаної державної допомоги у разі визнання її недопустимою. На розмір державної допомоги, яка підлягає поверненню, нараховуються та підлягають сплаті відсотки.

З метою однозначного розуміння норм законодавства, вважаємо за необхідне в статті 15 законопроекту конкретизувати, який орган має проводити нарахування таких відсотків та порядок їх сплати. Тому пропонуємо частину четверту статті 15 законопроекту викласти в такій редакції:

«4. Методологія розрахунку відсотків встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Нарахування відсотків на недопустиму державну допомогу, що підлягає поверненню, проводиться органом, що надав державну допомогу. Відсотки сплачуються отримувачем недопустимої державної допомоги до відповідного бюджету, за рахунок ресурсів якого надавалась така допомога.»;

12) законопроектом пропонується збільшити порівняно з діючими нормами Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» деякі строки розгляду та надсилання відповідних повідомлень та рішень, зокрема:

- прийняття до розгляду повідомлення про нову державну допомогу – з 15 днів до 20 робочих днів (частина друга статті 10 законопроекту);
- надсилання надавачу державної допомоги рішення про початок розгляду справи – з 2-х до 10-ти робочих днів (частина третя статті 11 законопроекту);
- надсилання надавачам державної допомоги рішення Уповноваженого органу – з 3-х до 10-ти робочих днів (частина одинадцята статті 11 законопроекту).

Збільшення зазначених строків призведе до затягування розгляду відповідних повідомлень Антимонопольним комітетом та отримання державної допомоги суб'єктами господарювання;

13) законопроектом пропонується доповнити статтю 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії» (підпункт 5 пункту 4 розділу 10 «Прикінцеві та перехідні положення») новою частиною четвертою, що передбачає надання державної підтримки суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів з урахуванням положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

У зв'язку з цим для забезпечення реалізації зазначених норм, а також з метою збалансування державного бюджету пропонуємо доповнити підпункт 5 пункту 4 розділу 10 «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту (статтю 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії») новою частиною такого змісту:

«У разі відсутності у Державному бюджеті України на відповідний рік видатків, передбачених частиною третьою цієї статті на фінансову підтримку гарантованого покупця для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел, до тарифу на послуги з передачі електричної енергії включаються у повному обсязі витрати на виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.»;

14) абзац другий підпункту 9 пункту 4 розділу 10 «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту щодо внесення змін до статті 91 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» містить посилання на пункти та статті діючого Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», які відсутні в новій редакції розділу I законопроекту, яким пропонується викласти вказаний закон в новій редакції.

Також редакцію положень законопроекту, зокрема пункт 3 частини другої та абзац 4 пункту 4 частини третьої статті 8, частину шосту статті 9, частину першу статті 10, частину першу статті 12, частину дев'яту статті 13 необхідно доопрацювати в частині правильного посилання на частини та статті законопроекту.

Ураховуючи вказане, проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» потребує доопрацювання.

Перший заступник Міністра

Денис УЛЮТІН

Наталія Богатиренко 201 56 27